

# SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemana velja:

Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za jeden mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejemana velja:

Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za jeden mesec 1 gl.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravnništvo in ekspedija v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenem nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-štev. 74.

Štev. 110.

V Ljubljani, v ponedeljek 15. maja 1899.

Letnik XXVII.

## Vestfalska pisma.

(Dr. J. Ev. Krek.)

X.

Z nobenim izobraženim Vestfalcem še nisem govoril, da bi me ne bil vprašal, kako je z gibanjem »Los von Rom.« Menijo, da bo to gibanje vtrdilo katoliško zavest, splošno mu prisojajo preveč pomena. Katoliški časopisi imajo tu iz Avstrije skorej jedino le poročilo o ti prismojeni glumi surovih nemških kričarjev, ki škilijo na Prusko. Zato se tu skorej ljudje bolj zanimljejo za to stvar, nego pri nas.

Ob tacih prilikah se pomenimo tudi o Bismarcku, ki ga štejem za duševnega provzročitelja te gonje. Lahka je tu odkrita beseda; saj je znano o centru, da se ni hotel vdeležiti slavja železnemu kanclerju v čast; lahka tudi o vseh drugih stvareh, ki so v zvezi z njim: o trozvezi, o nemški trgovinski politiki itd.

Te dni mi je prišla v roko knjiga »Die Damenpolitik am Berlinerhof 1850—1890, (Ein Beitrag zur Geschichte der Entstehung des deutschen Reiches.) Po nji sem dobil nove dokaze za svoje še izdavnata pridobljeno prepričanje o Bismarcku in njegovem delu. Tako-le bi v velikih potezah označil tega moža:

1. Glavna misel njegovega življenja je bila — pod prusko nadvlado združena Nemčija.

2. Ta misel je bila zanj najimennitnejši in hotel je tudi, da bi bila za vse Nemce prva in najvišji. Pri tem je prezrl, da so v ljudstvu še druge idejalne moči, ki se ne morejo vpogniti

<sup>1)</sup> Berlin, Verlag von Hermann Walther 1897.

pod nobeno drugo misel. Godilo se mu je seveda v večji meri kot n. pr. liberalcem, ki premalo cenijo moč katoliškega cerkvenega organizma in vpliv katoliških idej. Bismarck je sicer vedel, da je katoliško načelo močno in da ne pozna polovičarstva, toda menil je, da bo s silo materialnih sredstev zmagal katoličanstvo. Dobro je vedel, da se samo po sebi ne bo podvrglo nobeni drugi ideji in da tudi zjedinjene Nemčije misel ne more biti najvišji za katoličane. On je pa hotel imeti nemško državo za najvišje bitje, kateremu se mora vse klanjati. V tem smislu je bil absolutist. Iz tega njegovega prepričanja se tolmačijo njegovi izjemni zakoni proti katoliški cerkvi, proti socializmom, proti Poljakom, Dancem in Francozom.

Leta 1872 je govoril v državni zbornici te-le besede:

»Ich habe es als eine der ungeheuerlichsten Erscheinungen auf dem politischen Gebiete betrachtet, dass sich eine konfessionelle Fraktion in einer politischen Versammlung bildete.«<sup>2)</sup>

Iz njih vidimo, da mu je država vse. — Njegovi najožji privrženci, ki se pa ni zdaleč ne morejo meriti z njegovo nadarjenostjo, še sedaj rogovilijo vedno z »državno avtoriteto« tako, da se jim smeje ves svet. Še sedaj se drzneta baron Stumm in njegov oproda Kardorff zahtevati izjemne zakone proti socializmom, kot smo jih čuli ravno prošle dni o priliki Hitzejevega predloga o delavskih zbornicah v drž. zboru. Bismarckov duh vodi še vedno v tem smislu prusko

<sup>2)</sup> Damenpolitik str. 183.

vlado. »Sic volo, sic jubeo«; to je vrhunec državniške modrosti. Po pravici lahko rečemo, da preti še sedaj nemški državi absolutizem. Katoliška stranka mu je edini resni nasprotnik. Čim bi začela razpadati, kar Bog obvaruj in česar tudi nikakor ni pričakovati, bi se kmalu razrušila edna ljudska pravica za drugo; najpreje seveda — splošno volilno pravo. — Zato pa tudi iz tega vzroka nima socialna demokracija v katoliških pokrajinah nobene moči. Katoliško načelo samo po sebi varuje ljudsko svobodo in brani absolutizmu vstop v državno zakonodajstvo. Da protestanti tega ne zmorejo, dokazuje najbolj znani brzojav cesarja Viljema II. dne 28. II. 1896, v katerem je tajnemu svetniku Hinzpetru naznanil, da je Stöcker, krščansko-socialni dvorni pridigar moral zapustiti svoje mesto. Tako-le se glasi:

»Stöcker hat geendigt, wie ich es vor Jahren vorausgesagt habe. Politische Pastoren sind ein Unding. Der Christ ist, der ist auch sozial, christlich-social ist Unsinn und führt zur Selbstüberhebung und Unduldsamkeit, beides dem Christenthum schnurstracks zuwiderlaufend. Die Herren Pastoren sollen sich um die Seelen ihrer Gemeinde kümmern, die Nächstenliebe pflegen, aber die Politik aus dem Spiele lassen, die weil sie das gar nichts angeht.

Wilhelm II. R.«

Tako se lahko predpisuje protestanskim pastorem, a ne katoliškim duhovnikom. Izvrševali bi svojo dolžnost, naj jim jo preroka posvetna oblast, ali naj jim v smislu te Viljemove brzojavke liberalci v vseh možnih modulacijah igrajo svoj »dieweil sie das gar nichts angeht.«

## LISTEK.

### Romanje v sveto deželo.

(Dalje.)

Ko si je osvojil leta 72 po Kr. Tit jeruzalemsko mesto, je pogorelo svetišče do tal, in spolnile so se besede Kristove, ki je prorokoval o usodi veličastne stavbe, da kamen na kamenu ne bode ostal.

Cesar Hadrijan je sezidal na častitljivem hribu Morija svetišče, posvečeno Jupitru, katero je pa dal porušiti, kakor tudi druga rimska svetišča, cesar Konstantin Veliki.

Leta 362 po Kr. je pričel cesar Julijan iz sovrastva do krščanstva vnovič zidati judovski tempelj, toda potres in podzemeljski ogenj sta ustavila njegovo početje. — Odslej so se ljudje gore Morija nekako ogibali, čeravno je niso pozabili. — Patriarh Elija je pričel leta 524 zidati na jugozahodni strani tempeljskega dvora Marijino cerkev, katero je dal cesar Justinijan na prošnjo svete Sabe čudovito krasno izvršiti in okrasiti.

Ko je osvojil Omar l. 637 Jeruzalem, je dal sezidati na gori Moriji mošejo, katera se je po njem imenovala. Justinijanovo Marijino cerkev pa so spremenili v svetovno znano El-Aksa mošejo. V dobi križarskih vojsk se je tukaj obhajala služba božja; ko so si pa zopet Turki osvojili sveto deželo, odstranili so vse spomenike, ki so spomi-

njali na krščanstvo. Ves tempeljski okraj se je zval odslej »haram-eš-šerif«, kamor je bil vsakemu nemohamedanu vstop pod smrtno kaznijo prepovedan. Še sedaj ne dovoljujejo radi tujcem vstopa v ta posvečeni kraj; od vsakega obiskovalca pa zahtevajo dostojno vedenje, kajti tamošnji mohamedani so v verskem oziru jako občutljivi. Vsak obiskovalec mora pri vhodu sezuti čevlje.

Pričakujoč kaj posebnega stopamo skozi skrbno zastražena vrata tempeljskega okraja.

Širen, pravokoten prostor, katerega obkrožijo velike, častitljive stavbe, se razprostira pred našimi očmi. Vnebokipeče ciprese, listnate platane in mirte, nebrojne s kupolami krite molitvenice in vodnjaki oživljajo velikanski prostor, ki bi se zdel sicer preveč jednoličen.

Sredi tega prostora se dviga dva metra visoka terasa, deloma sezidana, deloma iz naravne skale, katera služi orjaški Omarjevi mošeji za podstavo. Na širnem prostoru pred mošejo so stale za Kristusovih časov shodnice, učilnice, stržnice za klavne daritve, branjevske lope in menjalnice. Tu so se vršili dan na dan burni prizori, podobni onemu, ko je pregnal Kristus branjevsce in menjevalce radi silnega hrupa in vrišča iz tempeljskega dvorišča. (Mark. 11.)

V jedni izmed šol, ki so tu stale, je Kristus kot dvanajstleten deček presenetil s svojo učnostjo judovske pismouke. Na tem kraju je tudi

sveti Štefan zagovarjal s toliko zgovornostjo in pogumom Kristove nauke, da so ga razdraženi judje kamenjali. Tudi sveti Pavel je na tem mestu z velikim uspehom oznanoval Kristovo vero.

Velikrat je stopal po tem prostoru Jezus s svojimi apostoli, tukaj je preživela Marija svoja dekliška leta, in tudi pozneje, po Kristovem rojstvu, je bivala nekaj časa pri starem Simeonu.

Prišli smo torej do Omarjeve mošeje, veličastne orientalske stavbe. Skozi blesteča marmornata vrata pridemo v okroglo svetišče, katero se leskeče v raznobarnem svitu. Središče obdaja čarobna krasota; pod velikansko kupolo dviga se temna skala. To je tista skala, na kateri je hotel Abraham darovati sina Izaka, kjer so videli ob času velike kuge božjega angelja, kjer je postavil David oltar in kjer je postavil Salomon prekrasno svetišče; ista skala, nad katero so sezidali Rimljani svetišče, in katero visoko časte kristjani in mohamedani.

Koliko daritev je bilo že tu darovanih, koliko iskrene in pobožne molitve se je že tu opravilo, koliko krvi se je že prelilo radi tega kraja!

V spomin nam prihajajo sveti dogodki, ki so se vršili na tem kraju in katere nam pripovedujejo evangelisti. — Tukaj je opravila Marija očiščevalno daritev, in starček Simeon svojo zahvalno molitev; tukaj je ozdravil Jezus že od rojstva hromege, tukaj se je potegoval za prešetnico, pridigoval o prazniku tempeljevega po-

3. Tretja izrazita lastnost Bismarckovega delovanja je bilo njegovo nasprotstvo, da ne rečemo sovraštvu do Avstrije. Čujmo nemško sodbo o njem:

»Ein Gedanke war bei ihm zum herrschenden geworden, er war der Ausgangspunkt aller seiner Reflexionen, Pläne und Handlungen: »Los von Oesterreich«. In seinen Berichten streifte er alle denkbaren politischen Kombinationen, aber immer und überall ging er vom Gegensatz zu Oesterreich aus und kehrte auf ihn zurück. Mühsam versuchte er es in Frankfurt den Widerstand gegen die österreichische Politik zu organisiren: glaubte er in dieser Beziehung irgend etwas erreicht zu haben, so war sicher schon von Berlin aus die Nachricht von einer neuen »Verständigung« mit Oesterreich unterwegs. »Meine hauptsächlichste Besorgnis, schrieb er an den Minister von Manteuffel (18. Dez. 1854) (!) ist, dass wir allmählig durch den Strom der Ereignisse zu einem Krieg mit Russland im österreichischen Interesse geführt werden könnten. — — Mir schwebt nur der Gedanke als Schreckbild vor, dass wir die Anstrengungen und Gefahren im Dienste Oesterreichs übernehmen könnten«<sup>3)</sup>.

»Los von Oesterreich«. Ravno to mišljenje nahajamo pri Lassalleu, kot je dokazal pisec teh vrstic na temelju spisov tega socialistiškega narodno-šovinistiškega »gigerla« — v »Dom in Svet«-u; deloma tudi pri Marxu (iz njegovih člankov v New York Herald 1849; pr. Kautsky: Revolution und Contrerevolution). Jediná Nemčija ni mogoča, predno se ne oslabi Avstrija. Čudno sorodstvo: Bismarck in Lassalle! Oba sta tudi teh mislij, da se mora avstrijsko težišče prenesti z Dunaja v Pešto. — Vzrok temu nasprotstvu, oziroma sovraštvu, ni samo v tem, da se je Bismarck bal močne države, kjer bi imeli Slovani večino. Slovani, ki so se ravno krepko probujali, ko je stopil na politično pozorišče, mu seveda niso bili všeč, a ne samo zavoljo slovanstva, marveč vzlasti zavoljo katoliške vere. Katoliška država sredi Evrope mu je bila strah in groza. Konkordat ga je bodel; cerkvenega vpliva se je bal. Da prav sodimo, imamo klasiške dokaze iz njegovega delovanja. Znano je, kako se je vrgel proti Poljakom, hoteč jih pogoltniti. A pri tem je podpiral protestantske Mazure. Popolnoma v smislu njegovih izročil je vstanovila pruska vlada v Wanne, kjer ravno bivam, lutersko faro za Mazure in jim plačuje poljskega pastora. Katoliške duhovnike iz Poznanja pa ovira vlada, če želijo priti pastirovat med svoje rojake v te kraje. Le frančiškanom, ki imajo tod par samostanov, pusti to delovanje. In v Berlinu

<sup>3)</sup> Damenpolitik str. 41, 42.

svečevanja; tukaj je darovala uboga vdova svoj zadnji vinar, ki pa je imel toliko vrednost v Gospodovih očeh; to svetišče se je treslo ob Kristovi smrti in pregrinjalo v najsvetejšem se je pretrgalo.

Potem si ogledamo El-Aksa-mošejo, kjer je stala nekdanja Justinijanova Marijina cerkev. To je velika, v sedem ladij razdeljena mohamedanska stavba, katero zapuščamo z otožnim čutom, da nam je bila ta bazilika siloma vzeta in da služi sedaj mohamedancem za službo božjo.

V dolnjih stavbah so bile Salomonove konjarne; v poznejši dobi bivale so ondi tempeljske device, in tudi Devica Marija.

Naposled stopimo še na »streho« templja, kjer je hudobni duh Kristusa skušal. Od tod se nam odpira diven razgled na Oljsko goro in na dolino Jozafat.

Gredoč ob vzhodnem ozidju tempeljskega prostora pridemo do »zlatih vrat«. To so tista vrata, katera imenuje sveto pismo »lepa« vrata in kjer je sveti Peter ozdravil hrome. Skozi ta vrata, ki so pa zdaj zazidana, je imel Jezus, kakor pravi izročilo, na cvetno nedeljo svoj slovesni vhod v Jeruzalem. Mohamedani jih imenujejo vrata usmiljenja, ker bodo tu sodnji dan zbrani narodi jokali in koprnili. Pri odhodu od tega zgodovinsko tako važnega kraja obračamo se tudi mi do božjega usmiljenja ob času, ko nas bode trobenta budila k poslednji sodbi.

(Dalje prih.)

skrbi za protestantske Poljake v verskem oziru. To govori dovolj jasno.

Bismarck pa ni samo akademiški nasprotoval Avstriji, marveč je imel tudi mnogo za nas usodopolnih vspehov. Proti Schleswig-Holsteinu so se še naši in pruski vojaki skupno bojevali. L. 1866 so stali Prusi proti nam. O katoliških Vestfalcih in Porencih čujem čisto, da so se z največjo nevoljo vdeležili te vojske. Tepeni smo bili. Avstrija je bila oslABLJENA, kot je želel Bismarck. Liberalstvo je prišlo na vrh. Dunaj je izgubil pol veljave. Duvalizem je nastal in ostal kot trajen dokaz naše slabosti. Vse po njegovem. V jedni polovici nemški liberalci, v drugi Mažari — v velikem delu kalvini — na konju. In zadnji vspehi: oslABLJENA Avstrija v trozvezi.

Politiški boji, liberalstvo, nove razmere so nas ovirale v napredku. Gospodarski smo zaostali. Nemčija, ki je še pred 30 leti ni bilo, deli sedaj že z največjimi državami svet; mi propadamo. Kolonije ima. Veliki obrt se je čudovito razvil. Hamburg je stokrat nad Trstom. In ni jedini pristan, kot naš Trst. Pri trgovskih pogodbah in sploh na svetovnem trgu smo spodej. — Ali ne sledi iz vsega tega, da smo kot Avstrijci dolžni izviti svojo državo iz načrta, ki ga ji je odkazal Bismarck? Ko bi to umevala naša birokracija, bi tudi spoznala, da je za avstrijski jug, za Avstrijo rešilna ideja — južnoslovanski državno pravni program. Sedaj pa zini kaj o tem in zapisali te bodo v črne bukve. Nič ne dene. Kedor hoče sodelovati, da ostane sredi Evrope krepka katoliška avstrijska država, se ne sme meniti za ljudi, ki nočejo spoznati jasnih dejstev, da namreč tičimo v blatu vsled Bismarckove politike.

»Los von Oesterreich!« Kako lepo se krije to z »Los von Rom«. Ljudje, ki sedaj krošnjarijo s pozivom »Los von Rom« so — avstrijski Bismarckovci. Tisto politiko, ki jo — recimo nevede — tira avstrijska vlada, — recimo nezavestno — stoječ na stališču, katero je Bismarck iz nasprotstva proti Avstriji z geslom »Los von Oesterreich« z ženjalnimi spletkami podstavil naši državi, tisto politiko izražajo vedé in zavestno Schönerer in njegovi, pa tudi mnogi drugi nemški politiki, ki stoje pod nemško-nacijonalnim praporom, naj se zovejo liberalci ali nacionaleci. »Los von Rom« ni nič drugega, nego po razmerah prikrojeno Bismarckovo geslo »Los von Oesterreich«. To se javno ne more tako lahko izražati, toda pomen je do pičice ravno tisti. Zunanje znamenje je služabnikom velikonemške Bismarckove ideje, kateri služi — tudi naša državna politika.

Ob spoznanju tega dejstva visi ključ, ki nam odpira vse na videz tajne spletke in zmede našega političnega življenja.

Po mladem cvetju in nežnem zelenju pastorevega vrta se igrajo žarki pomladnega poludanjega solnca. Pozdravljam jih, po njih sporočam pozdrave domov, kjer se tudi v nebrojnih sreih poraja novo življenje. Moč gorkote je velika, moč pravice še večji, da večji nego Bismarck in njegovo delo. In mladi nepokvarjeni narodi so sposobni za pomladne solnčne žarke! Bit će dana.

## Deželni zbor kranjski.

XX. seja dne 13. maja.

Poslanec dr. Majaron je utemeljeval svoj predlog glede nadsodišča v Ljubljani. To vprašanje je na dnevnem redu že 50 let. Za nadsodišče v Ljubljani, ki naj bi obsegalo Kranjsko, Koroško in Sp. Štajersko, govore gospodarski in narodni oziri. — Predlog se je izročil upravnemu odseku v pretres in poročanje.

Zaklad za melioracije in javna dela. V imenu fin. odseka poroča poslanec dr. Schaffer. Poročilo naglašja, da dežela ne more brez višjih dež. priklad z rednimi dohodki izvrševati vse zahteve v gospodarskem, kulturnem, prometnem in zdravstvenem oziru. Preveč se je bilo prva desetletja zamudilo, da bi mogel dež. zbor v kratkih letih zamujeno nadomestiti. Pa tudi dež. finance zahtevajo redno gospodarstvo. Deželni zastop čakajo še nujna, a draga dela. Navajamo samo osuševanje ljubljanskega barja, uravnavo Pivke, vipavskih in drugih vodá, dolgo vrsto raznih vodovodov itd. V to je treba mnogo denarja za prispevke, brezobrestna in obrestna posojila raznim občinam, zadrugam, cestnim okrajem in posameznikom. V ta namen hoče dežela

najeti posojilo v znesku 2 milijonov po 4 %, ki se mora vrniti najpozneje v 50 letih. V ta zaklad pa se bodo stekali vsi doneski dežele za dež. kulturo, zdravstvo in občila; vsa posojila, ki so bila že izplačana za vinorejo, šolske stavbe, ceste in bolnice, in vsi dotični državni doneski. Tretjina posojila se bode porabila za nepovratne podpore, dve tretjini pa za posojila. — Zbornica je vsprejela dotični načrt zakona.

Posl. dr. Papež v imenu fin. odseka poroča o popravilu dež. ceste v Kandiji pri Novem Mestu. Ko bi se ugodilo prošnji hišnih posestnikov v cellem obsegu, bi znašali stroški nad 33.000 gld. Ti stroški pa bi bili z ozirom na kratko progo preogromni. Zato dež. odbor in fin. odsek predlagata, naj bi se odkupil le kos hiše št. 8 ob Krki in razširil naj bi se most čez Težko vodo v Kandiji. Ti stroški bi znašali 8200 gld., katerih polovico bi preuzela dežela, drugo polovico okr. cestni odbor; delo naj bi se izvršilo prihodnje leto. Ta predlog je zbornica vsprejela, odklonila pa je po nasvetu fin. odseka tretji predlog, da bi se namreč ob ednem popravilu še oni kos ceste od mostu čez Težko vodo do tje, kjer se odcepi okrajna cesta v Šmihel.

Posl. Pfeifer naglašja, da ima okr. cestni odbor v to svrhu že pripravljenih 2000 gold. Lastnik hiše št. 8 v Kandiji bode letos prezidal to hišo ter jo umaknil za nekaj metrov nazaj, dotični svet pa odstopil za dež. cesto. Ker bi dežela svoj prispevek pokrila iz rednega kredita za deželne ceste, zato bi bilo morda mogoče, da se še letos prične poprava te ceste, ako novomeški okr. cestni odbor preskrbi svoj prispevek za leto 1899 in 1900. V tem smislu bi se dež. odbor dogovoril s cestnim odborom. Konečno izreka željo, naj bi se popravil tudi oni kos dež. ceste od mostu čez Težko vodo do tje, kjer se okrajna cesta odcepi v Šmihel.

Vodovod za Suho Krajino. L. 1890 je dež. zbor sklenil napraviti vodovod za Ambrus in vasi Primčavas, Kal, Kamni Vrh, Mali in Veliki Koren, Kuželevec, Grintovec in Malo Globoko. Troški so se proračunavali na 30.000 gold. Poznaje pa se je načrt razširil še za druge vasi (Višnje, Brezno, Dol, Visejec, Ratje in Zvirče) in je proračun narastel na 110.000 gld. Od tega bi bila država preuzela polovico, dežela 33.000 in vdeleženci 22.000 gold. Dotični zakon je bil že potrjen. Ko je bilo že vse pripravljeno, izjavijo vdeleženci, da bi ne mogli prevzeti še vsakoletnih stroškov za vzdrževanje vodovoda, ki bi znašali okoli 900 gold. Nato je dež. stavbinski urad izdelal načrte za vodnjake, ki pa bi po Hraskega načrtu stali nad 154.000 in po drugem načrtu še vedno nad 100.000 gld. Ker pa so hiše večinoma s slamo krite, bi bili torej toliki stroški za vodnjake neumestni. Ker so se nekateri posestniki zopet izrekli za vodovod, je fin. odsek mnenja, naj bi se najprvo naredil vodovod samo do Ambrusa s stroški 30 do 35.000 gld. Ako bode kazalo, podaljšal se bode vodovod do Ratja in Zvirčega. Ta predlog je bil vsprejet.

## Politični pregled.

V Ljubljani, 15. maja.

**Izvršilni odbor parlamentarne desnice** se snide, kot smo že na kratko omenili, 25. t. m. na Dunaju. Pred tem dnevom se bodo vršila tudi posvetovanja posamnih parlamentarnih skupin in se toraj, kakor čujemo, snide tudi naša slovanska krščansko-narodna zveza v posvet o splošnem političnem položaju. Sklepi pri teh klubovih sestankih bodo merodajni za posamezne člane parlamentarne komisije. Na dnevnem redu bo jezikovno in nagodbno vprašanje. Vlada bo naznanila zastopnikom desnice svoje misli glede rešitve jezikovnega vprašanja in morda tudi težkoče, ki jih ima z ogrsko vlado. Vsekako bodo člani izvrševalnega odbora natančno poučeni o sedanjem notranjem političnem položaju. Razni listi naglašajo, da je od uspeha tega posvetovanja odvisen tudi položaj Thunovega ministerstva. Češki in poljski zastopniki bodo namreč resno spregovorili o vladnem načrtu glede jezikovnega vprašanja. Vsekako se bode zjasnilo politično obzorje.

**Z notranje političnim položajem** se pečajo kajpada obširno tudi razni poljski listi, ki pa ne pišejo tako pesimistično, kakor razna dunajska in praška glasila. Glasilo poljskega kluba »Czas«

govori mej drugim tudi o poročilih nekaterih listov, ki trdijo, da je stališče Thunovo zelo omajano in da je sprememba v kabinetu neizogibna, ter da vlada mej strankami desnice nejedinstvena. »Czas« pravi, da na teh poročilih ni nič resnice, marveč sama domišljija. Težišče političnega položaja je po njegovem mnenju samo v nagodbenih dogovorih.

**Najvišje državno sodišče** je te dni izgubilo podpredsednika dr. Habietineka, ki je imenovan za prvega predsednika najvišjega sodnega dvora odložil mesto pri državnem sodišču. Na njegovo mesto pride po poročilu »Narodnih Listov« drugi predsednik pri najvišjem sodnem dvoru in bivši finančni minister dr. Steinbach.

**Mitrova konferenca** v Haagu se prične 18. t. m., prihodnji četrtek; takoj prvi dan bo plenarna seja, v kateri bo nizozemski zunanji minister Beaufort pozdravil zastopnike držav v ime odsotne kraljice in izročil potem predsedstvo ruskemu zastopniku poslaniku Staal, ki bo govoril otvoritveni govor. Ti prvi plenarni seji bo sledilo le malo skupnih sej, ker se bo izvrševalo pripravljeno delo po največ le v komisijah, v katerih bo imela vsaka izmed 26 držav po ednega zastopnika. Konferenca bo trajala baje kar tri mesece, ker se bo nagromadilo dovolj gradiva. Največ časa bodo delegatje seveda potratili z raznimi izleti in veseljami, za katere se vrše v Haagu velike priprave. Prvi so došli v Haag štirje turški odposlanci, ki so se že v petek predstavili zunanjemu ministru.

**Na Kreti** je zavladal zadnje mesece vzoren red in kakor sedaj vse kaže, se niso motili razni politiki, ki so že ob imenovanju princa Jurija za komisarja na Kreti prorokovali, da bo imel pri svojem poslu prav spretno roko. Narodna skupščina mu je odobrila vse načrte, ki jih je predložil in ustava za Kreto je obveljala popolno po njegovi misli, kar je dokaz, kako je priljubljen pri prebivalstvu obeh narodnosti. V kratkem času bo komisar jel razdeljevati najeto posojilo v znesku par milijonov, s katerim denarjem bo deloma odškodoval tuje državljane, ki so kaj trpeli povodom zadnjih nemirov.

## Cerkvena glasba.

**Laudes Eucharisticae** tam in processionibus quam in expositionibus servientes: »1. O sacrum convivium. 2. Ego sum panis vivus. 3. Adoro te. 4. O salutaris hostia. Lauda Sion, ad IV et V voces. Composuit Ign. Hladnik op. 36. Cena 40 kr., dobe se v Kat. bukv. in pri Schwentnerju v Ljubljani in pri I. Krajcu v Novem mestu.

Himne te so namenjene za procesijo o presv. R. Telesu, ali pri izpostavljenju presv. R. Telesa, ali pa kot vloge po recit. offertoriju. Himne niso pretežke a namenjene za na prostem polno harmonizovane, zato pa donijo slovesno in mogočno, ter jih priporočamo osobito boljšim zborom.

Ker pa glasovi niso izšli, dobe se pa, ako se jih vsaj 8 iztisov ob enem naroči, iztis a 25 kr., pa to le pri skladatelju v Novem mestu.

## Dnevne novice.

V Ljubljani, 15. maja.

(Zabavni večer) z vojaško godbo bo nocoj ob 8. uri v dvorani »Katoliškega doma«. Vstopnina 30 kr. K obilni udeležbi uljudno vabi

Zabavni odbor.

(Izjava.) **Nesramen lažnik in obrekovalec** je tisti, ki je v sobotnem »Slovenskem Narodu« o meni pisal, da sem se pri sodišču v Rožeku ob priliki, ko sem v neki pravdni zadevi slovenski obravnaval, po končani zadevi ali sploh opravičeval, da sem moral obravnavati slovensko, ker bi me sicer napadali slovenski listi.

Dr. Janko Brejč.

(Imenovan je) davčni oficial Karol Exel v Kamniku za davčnega officiala pri okr. glavarstvu v Mariboru.

(Štajerski deželni zbor) je imel v soboto 33. sejo, v kateri je bilo vsprejetih več predlogov gospodarskega odseka glede olajšave prometa ob ogrski meji. Dalje je bila daljša debata o predlogu, naj bi se zdravilišče Slatina izločilo iz sedanje občine ter ustanovilo kot samostojna občina. Deželni odbornik dr. Reicher podpira ta predlog, proti združitvi pa govore slovenski po-

slanci Žižkar, dr. Jurtela in dr. Dečko. Dr. Jurtela naglašja, da se slatinsko zdravilišče ne bode povzdignilo, ako postane samostojna občina. Da Slatina ne prospeva, je vzrok, ker nima železnice in ker uredba zdravilišča ne odgovarja modernim zahtevam. Zdravilišče naj se proda, ali pa dá v najem. Dr. Dečko obširno dokazuje, da se z združitvijo občine zdravilišču ne bode pomaglo, ustreči se hoče le peščici Nemcev v Slatini. Toda vsi ugovori slovenske manjšine so bili brezuspešni.

(Iz Št. Vida.) Mi Št. Vidci smo res uboge pare. Če bo proučeval kedo naše razmere le po popisih v dr. Johannovem »lajbžurnalu«, pridejo njega možgani sigurno v ravno tak nered, kot so pri gospodih krog omenjenega lista. Enkrat točemo na svojo mošnjo in skušamo z baharijo doseči zaželjeno, drugič se mu zopet smilimo, ker nimamo toliko penězov, da bi sezidali sodno poslopje, ter bi se morali v ta namen preveč zadolžiti; enkrat imamo vse polno izvrstne pitne žive vode kar pred nosom, drugič same luže in gnjusno pokopališko mlako. Vsak pošten in lojalen list bi moral biti v čisto gospodarskih vprašanjih nepristranski in odpreti bi moral svoje predale za poudarek dejstev govorečih za in zoper. No, so li mar naše težnje, naprava vodovoda in premestitev sodišča v našo vas, političnega značaja? Pri gospodih nemškutarsko-narodnih se pač smatrajo kot take, kajti boj se bojuje prav za prav le radi tega, ker smo volili vedno le značajne može, in pa proti osebi našega g. drž. poslanca, kateri pa odvaga po omiki in delu marsikacega »Narodovega« mogotca, proti možu, katerega pri nas vsakdo čista in spoštuje, izvzemši par plev. — Prepričan sem toraj, g. urednik, da nam boste dali priliko pojasniti nakratko naše razmere. Saj nam je sicer nemogoče ubraniti se raznim perfidnim neistinitostim, katere se trobijo o nas med svet. Ako je pa naše mnenje napačno, ako so premise, iz kojih sklepamo opravičenost naših zahtev, neistinite — prosto vsakemu, da nas potolče. Prva naša potreba je vodovod. Kedor pravi, da je v vasi zadosti pitne vode, in da je dobra, te laže ali pa še ni bil nikdar v Št. Vidu in naše vode pil ni. Potreba je od strokovnjakov dokazana, od c. kr. okr. glavarstva poudarjana in od vsakega potrjena, kojega ni z slepoto udarila politička strast. V kaki meri zadostujeta našim potrebam edina dva javna vodnjaka, razvidno je najbolj iz dejstva, da je ob priliki zadnjega majhnega požara v šoli spodnji vodnjak, kateri je večji od zgornjega, v kratkem času popolnoma vsahnil! Koj za vasjo je potoček z izvrstno pitno vodo, pravi »Narod«. Po njegovi sodbi je voda, katera je tekla že skoro celo uro po močvirnatih tleh, v katero se izlivajo in odkladajo razne nesnage, ravno tako dobra, kot iz žive skale izvirajoč studenec. Taka logika je mogoča le pri gospodih okrog »Naroda«, junaških borilcih za napredek, — kadar jim kaže! Kajneda, krasno liberalne ideje so to, če nasprotujejo iz divjega sovraštva do našega gospoda poslanca pošteni in prepotrebni stvari. To barbarsko postopanje zadržalo je v našem kraju zadnje ostanke prepričanja, da so nameni naših naprednih matadorjev idealni in plemeniti! — Nadalje stroški vodovoda. »Narod« trdi lažljivo, da so proračunani stroški za napravo na 30.000 gld.; dobrih deset jih je pridjal; proračunjeni so na nekaj čez 19.000 gold. — (Konec prih.)

(Nova orožniška postaja) je ustanovljena s 1. oktobrom t. l. v Vačah pri Litiji. Prideljeni bodo tej postaji eden postajevođa in dva orožnika.

(Misijon na Dovjem.) Od 8. do 12. maja se je vršil sv. misijon na Dovjem z izvrstnim uspehom in vseobčno vdeležbo. Vodili so ga o. o. frančiškani (P. Kasijan iz Brežic, P. Ecekiel iz Kamnika, P. Klement iz Ljubljane), vsi izvrstni govorniki. Z ozirom na tovarniške delavce (pri veliki cementni tovarni v Mojstrani) je bil tretji govor ob 7. uri zvečer. Cerkev je bila popolno natlačena. K tako ugodnemu uspehu je tudi pripomoglo, ker je bilo med tem časom več praznikov in sopraznikov; tudi deževno vreme, ki ni za kmeta na polju, vabi v cerkev. Ljudje so bili zelo ginjeni in hvaležni. Procesijo s sv. Rešnjim Telesom 12. maja ob lepem vremenu in v spremstvu dveh požarnih bramb z novima zastavama je vodil g. dekan radovljiški ob asistenci vseh dolinskih župnikov, ki so tudi pri sv. misijonu

pomagali. — Vsem prisrčna hvala in planinski pozdrav!

(Italijanski odgovor.) Zadnja »Soča« je objavila odgovor goriškega dež. glavarja dr. Pajerja gosp. dr. Gregorčiču glede slovenskih zahtev. Dr. Pajer v imenu italijanskih poslancev piše, da se ne morejo odpovedati prednostim, da je popolna ravnopravnost obeh dež. jezikov pri upravi dež. odbora nemogoča stvar. V enakem smislu odgovarja na ostale točke. Skratka: Italijani so odklonili vse slovenske zahteve.

(Slovinci v Ameriki) se živahno gibljejo, dokaz temu so razna slovenska društva in trije slovenski časniki v Ameriki. Dne 18. aprila t. l. pa sta bila v Jolietu celo dva Slovenca izvoljena v mestni zastop. Joliet šteje okoli 40.000 prebivalcev. Pri zadnji volitvi je v drugem mestnem okraju zmagal Slovenec Anton Nemanjč; od 788 oddanih glasov jih je dobil 321, protikandidat Hugh jih je dobil 251 in Kennedy 181. V četrtem razredu pa je po hudem boju zmagal Marko Krakar z 266 glasovi; protikandidat Arcy je dobil 224 in Thorp 92 glasov. Ta izvolitev je gotovo v čast in slavo jolietkim Slovincem.

(Novomašniki v lavantinski škofiji.) Letos bodo posvečeni v mašnike naslednji gg. četrtoletniki: Bratusek Franc od Sv. Barbare pri Borlu, Kramaršič Alojzij iz Šmartna pri Litiji, Krener Rudolf iz Laškega trga, Lovrenko Fr. od Sv. Lenarta pri Vel. Nedelji, Malajner Karol iz Hoč, Musi Alojzij iz Vranskega in Požar Alfonz iz Celja. Tretjeletniki pa gg.: Gašparič Jakob od Sv. Antona v Slov. Goricah, Kociper Anton iz Ormoža, Lorenčič Vinko od Sv. Jurja v Slov. Goricah, Pšunder Ferd. od Sv. Magdalene pri Mariboru in Vogrin Janez iz Negove.

(Izkopavanje.) Po nasvetu centralne komisije bota gospoda Rutar in Pečnik, kakor že do zdaj po naši deželi kopala starine za dvorni muzej. Nasvet centralne komisije se je glasil 200 gld. za Vinjvrh pri Belicerkvi.

## Telefonska in brzojavna poročila.

**Dunaj**, 15. maja. Grof Thun se je vrnil na Dunaj.

**Dunaj**, 15. maja. »Vaterland« poroča, da se je upravno sodišče odločno izjavilo proti debati v dolnjeavstrijskem deželnem zboru glede vprašanja o podporah namenjenih odboru za zgradbo cerkva. — Grof Schönborn je dejal, da je taka razprava zelo nevarna, ker ne gre po zbornicah kritikovati razsodb sodišča, ker se s tem izpodkopuje vera v nepristranost sodišča.

**Lino**, 15. maja. »Linzer Volksblatt« pravi z ozirom na pogajanja glede nagodbe, da bo Thunovo ministerstvo doseglo lep uspeh, ako Ogrska popusti od svojih pretiranih zahtev, ako pa ne popusti, bo odstop Thunov časten. Ogrji pa naj vedo, da bo liberalno ministerstvo, ki ima priti za Thunovim, našlo desnico složno, tako da se mu ne bo mogoče držati.

**Levov**, 15. maja. Pri katoliškem shodu je bilo včeraj veliko izgredov. Socijalni demokrati so silili v dvorano, od koder so jih zborovalci postavili na cesto. Zunaj so se sociji pretepali s policijo.

**Budimpešta**, 15. maja. Po Binkoštih pridejo ogrski ministri na Dunaj, da nadaljujejo pogajanja glede nagodbe. Koloman Szell je prišel na Dunaj. — Ogrski državni zbor je danes vsprejel poostreni hišni pravilnik.

**Budimpešta**, 15. maja. Poslanska zbornica je z veliko večino vsprejela vladno predlogo, s katero se spreminjajo nekatere določbe poslovnega reda in se onemogoča burna obstrukcija.

**Rim**, 15. maja. Kralj je včeraj odobril predlagano sestavo novega ministerstva, ki je naslednje: Pelloux predsedstvo in notranje zadeve, Visconti-Venosta zunanje, senator Bonasi pravosodne stvari, poslanec Carmine finance, poslanec Boselli zaklad, general Mirri vojno, admiral Bettolo mornarico, Barcelli nauk, Lacava javna dela, poslanec Salundra poljedelstvo, poslanec di San Giuliano poštna zadeve. Danes je kralj zaprisegel nove ministre.

**Sinj**, 15. maja. Danes opoldan je bil tu močan potres; dimniki so padali s streh.

**Genova**, 15. maja. Iz Južne Amerike je došlo šestnajst nadškofov in škofov, ki so namenjeni k zboru v Rim.

**Madrid**, 15. maja. Vstaške čete so napadle na Filipinih špansko posadko v Zamboangi. Ranjenih je nekaj častnikov in vojakov. Vstaši so se polastili vodovoda. — Španci morajo čakati na dohod ameriške garnizije.

**Madrid**, 15. maja. Iz Valladolida poročajo o velikih nemirih, ki jih je povzročil pretep mej dijaki in gojenci konjeniške šole. Prebivalstvo se je zavzelo za dijake. V boju je bilo nevarno ranjenih več oseb. Vlada je morala sinoči proglasiti obsedno stanje.

**Umrli so:**

12. maja. Pavel Jelovšek, zasebnik, 78 let, Dunajska cesta 13, otrpnenje črev.

**V bolnišnici:**

11. maja. Uršula Stampfl, strežnica, 64 let, naduha. — Anton Priman, dnobar, 78 let, ostarelost.

**Meteorologično poročilo.**

Višina nad morjem 306,2 m., srednji zračni tlak 736,0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebe	Padavina 24. urah v mm
13	9. zvečer	735,5	13,0	sl. jzah.	jasno	0,7
14	7. zjutraj 2. popol.	736,9 735,8	9,7 23,0	sl. vzh. sr. jzah.	jasno del. oblač.	
14	9. zvečer	735,8	16,3	sl. jzah.	jasno	
15	7. zjutraj 2. popol.	735,5 733,6	12,0 23,9	sl. svzh. sr. jzah.	del. jasno jasno	0,0

Srednja temperatura sobote 14,6°, normale: 13,8°.  
Srednja temperatura nedelje 16,3°, normale: 13,9°.

\*\*\*\*\*

**Bronza**, tekoča, v poljubni boji, je najboljša in najpripravnejše sredstvo za pozlačenje in broniranje vsakovrstnih predmetov ter daje najboljši lesk in trajnost. Tudi **bronzni prašek** se dobiva v prodajalnici oljnatih barv tvrdke **BRATA EBERL** v Ljubljani, Frančiškanske ulice.

Vnanja naročila po povzetju. 228 2 12-3

\*\*\*\*\*

# Himne

za procesije o presv. Rešnjem Telesu.

a) 1. **O sacrum convivium.** 2. **Ego sum panis vivus** 3. **Adoro te.** 4. **O salutaris hostia.** 5. **Lauda Sion.**

Za mešan zbor. Zložil Ign. Hladnik.

Op. 36. 476 3-1

== Cena 40 kr. ==

b) 1. **Pangelinqua.** 2. **Sacris solemnis.** 3. **Verbum supernum.** 4. **Salutis humane sator.** 5. **Aeternae rex altissimae.**

Zložil Ign. Hladnik. Op. 24.

== Cena 30 kr. ==

Dobi se v Katol. Bukvarni, pri Schwentnerju v Ljubljani, in pri Kraju v Novem Mestu.

# Garnitura,

divan in nekaj lesenega pohištva, je po ceni na prodaj na Dunajski cesti 27. 463 2-2

**sidro**

**Liniment. Capsici compos.**

350 iz lekarn Richter-jeve v Pragi 24-14

priznana izvrstno bolečine olajšujoče mazilo je dobiti posodica po 40 kr., 70 kr. in 1 gld. v vseh lekarnah. Zabtava naj se to sploh priljubljeno domače zdravilo kar kratko kot 759 40-34

**Richter-jev liniment s „sidrom“**

ter sprejme iz previdnosti le v steklenicah z znano varstveno marko „sidro“ kot pristas.

**Richter-jeva lekarna**  
pri zlatem levu v Pragi.



# Orgle na prodaj.

Orgle z 12 večinoma ugodnimi, za spremljevanje petja deloma jako všečnimi spremeni (principal 8'), novimi mehovi in ukusno omaro, ponuja po zmerni ceni

župni urad v Šturiji,  
dné 10. maja 1899.

465 3-3

J. Kromar, župnik.

Na Sv. Gori pri Vačah je izpraznjena služba cerkvenika in organista.

Nastopi se služba po dogovoru. — Oženjeni imajo prednost. 477 3-1

Župni urad na Sv. Gori pri Vačah.

Stajersko deželno zdravilišče

**KOPEL**

**Rogatec-SLATINA.**

Sezona: maj-september.

**KRAŠNA LEGA!**

Udobnostno in ceneno poletno bivališče!

Sijajni zdravilni uspehi pri boleznih!

želodca, jeter, ledvic in sopolnih organov.

Svetovnoznani alkalčni in solnični vrelci: **TEMPELSKI in STYRIA-VRELEC.**

Vsakovrstna zdravljenja, Prospekte pošilja brezplačno na željo.

468 6-1

# Slovenci, Na prodaj je

pristopajte k „Naši straži“!

60 škafov medu-pitanca I. vrste in do 40 škafov II. vrste, od dveh let, pri Andrej Leskovic-u v Škofji Loki. 467 3-2

Št. 149/Pr.

# Razpis službe.

474 3-2

Pri mestnem magistratu ljubljanskem je popolniti službo knjigovodstvenega praktikanta

z letnim adjutom 480 gld.

Za vsprejem v službo pri mestnem knjigovodstvu se zahteva dokazilo o vspešno dovršeni nižji gimnaziji ali pa nižji realki in pa o vspešno opravljenem izpitu iz državnega računarstva. Prednost se pa pri vsprejemu daje prosilcem, ki so dovršili višjo gimnazijo ali višjo realko s zrelostnim izpitom, ali pa kako javno trirazredno višjo trgovsko šolo z dobrim vspehom.

Praktikantje se vsprejemajo tudi brez izpita iz državnega računarstva, morajo pa ta izpit najpozneje v teku jednega leta po vsprejemu popolniti, sicer se jih sme iz službe odpustiti.

Zaprisežejo se šele potem, ko izpolnijo tá pogoj; o svojem vstopu pa obljubijo lé molčljivost.

Povišba ali napredovanje sta pred vspešno prebitim izpitom nedopustna.

Prošnje je vlagati pri predsedništvu mestnega magistrata najpozneje

do 20. maja 1899

ker bi se pozneje prošnje ne upoštevale.

Mestni magistrat ljubljanski,

dné 11. maja 1899.

# Razglas.

Okrajni cestni odbor brdski naznanja, da je nova cesta **Želodnik-Moravče** prometu odprta.

479 3-1

Janez Hušnikar, načelnik.

Pod ugodnimi pogoji sprejme takoj več v požarni stroki izvežbanih

# akvizitêrjev

ljubljsko glavno zastopstvo c. kr. privileg. „**Riunione Adriatica di Sicurtà**“, kateri naj se določijo tudi dotične ponudbe. 395 3-3

Kupuje in prodaja vse zdalej zaznamovane efekte in druge vrednostne listine po dnevnem kurzu.

**BANKA Makso Veršec**  
v LJUBLJANI.

Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5, 10 goldinarjev. Giro-konto (hranilne vloge v tek. računu), obresti od dné do dné po 4½%. Poštno-hranilnišne položnice na razpolago.

## Dunajska borza.

Dné 15. maja.		Dné 13. maja.		Kreditne srečke, 100 gld.	
Skupni državni dolg v notah	100 gld. 95 kr.	4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	171 gld. 75 kr.	4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	160 > —
Skupni državni dolg v srebru	100 > 30	5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	157 > —	Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	20 > 30
Avstrijska zlata renta 4%	119 > 65	Državne srečke l. 1864, 100 gld.	196 > 50	Rudolfove srečke, 10 gld.	28 > —
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	100 > 35	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	98 > 70	Salmove srečke, 40 gld.	85 > 50
Ogerska zlata renta 4%	119 > 55	Tisne srečke 4%, 100 gld.	138 > 25	St. Genois srečke, 40 gld.	84 > 75
Ogerska krona renta 4%, 200	97 > 25	Dunavske vravnave srečke 5%	129 > 25	Waldsteinove srečke, 20 gld.	60 > —
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	919 > —	Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	108 > 75	Ljubljanske srečke	24 > —
Kreditne delnice, 160 gld.	359 > 40	Posojilo goriškega mesta	112 > —	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	152 > —
London vista	120 > 47½	4% kranjsko deželno posojilo	98 > 25	Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v. 3360	— > —
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 > 92½	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	97 > 90	Akcije tržaškega Lloyda, 500 gld.	458 > —
20 mark	11 > 78	Prijoritete obveznice državne železnice	— > —	Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	55 > 75
20 frankov (napoleonodor)	9 > 55¼	južne železnice 3%	170 > 50	Splošna avstrijska stavbinska družba	107 > 50
Italijanski bankovci	44 > 80	južne železnice 5%	123 > 25	Montanska družba avstr. plan.	242 > 75
C. kr. cekini	5 > 68	dolenjskih železnice 4%	99 > 50	Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	193 > —
				Papirnih rubljev 100	127 > 37

**Nakup in prodaja** vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba  
**„MERCUR“**  
l., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

**Pojasnila** v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnice.